

Nr 22.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval; given Stockholms slott den 14 januari 1916.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

Den av allmänt kyrkomöte år 1915 avlåtna skrivelse i ärendet bifogas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Berndt Hasselrot.

Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops-
och superintendentsval.**

Härigenom förordnas, att 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval skall erhålla följande ändrade lydelse:

Till detta val kallar prostens i varje kontrakt eller, om han är av laga förfall hindrad, den i hans ställe är förordnad alla inom kontraktet kyrkoskrivna, till prästämbetets utövning behöriga prästmän.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
torsdagen den 9 september 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot följande:

»Enligt den ursprungliga lydelsen av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval skulle till sådant val inom varje kontrakt kallas icke allenast de, som vore prostar i sina egna församlingar, utan ock alla inom kontraktet varande kyrkoherdar och regementspastorer, där de hade sitt boställe och vore tillstädes, samt kapellanen från vart pastorat och, där flera kapellaner vore, den, som längst innehaft samma syssla i församlingen, så ock de vice pastorer, som förestode någon ledig församling.

Förslag om ändring i denna bestämmelse väcktes vid 1898 års riksdag genom en motion, i vilken framhölls, att densamma i vissa

avseenden ledde till orättvisor. Så vore förhållandet med föreskriften att, om i ett pastorat funnes mer än en komminister — kapellan — endast den av dem, som vore äldst med avseende å sin tjänstgöring såsom ordinarie i pastoratet, ägde rätt att deltaga i valet. Alla komministrar borde berättigas härtill. Vidare borde förutom de i författningen upptagna ordinarie prästmännen åtskilliga andra präster med fast anställning få samma rätt sig tillerkänd. Att rösträtt vore beviljad endast sådan vice pastor, som förestode ledig församling, skulle kunna försvaras såsom ett uttryck för den principen, att varje ordinarie befattning skulle vid valet representeras av en röst. Men dels låge denna princip icke till grund för gällande förordning, som från valrätt uteslöte en del ordinarie präster, dels syntes den abstrakta principen »en röst av varje befattning» mindre förtjäna att läggas till grund för lagstiftningen i förevarande ämne än den personliga principen »en röst av varje till rösträttens utövning mogen präst». Varje vice pastor borde därför vara röstberättigad.

I anledning av nämnda motion anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 april 1898, att Kungl. Maj:t tacktes taga i övervägande, huruvida åt samtliga innehavare av ordinarie prästerlig befattning och vice pastorer kunde medgivas rätt att deltaga i biskopsval, samt, därest så befunnes vara förhållandet, för riksdagen framlägga förslag till ändrade lagbestämmelser i sådant syfte.

Den utvidgning av rösträtten vid biskopsval, som genomfördes på grund av denna skrivelse, fick dock icke fullt så stor omfattning, som däri föreslagits. Vid anmälan av skrivelsen inför Kungl. Maj:t den 11 juli 1898 anförde dåvarande chefen för justitiedepartementet, att rätt till deltagande i biskopsval icke syntes utan väsentlig rubbning av gällande grunder kunna tillerkännas pastoratsadjunkter, fängelsepredikanter eller innehavare av andra mera tillfälligt anordnade prästerliga tjänster, liksom ej heller vikarier i sådana fall, då ordinarie tjänstinnehavare funnes och vore i stånd att utöva sin valrätt. Lika litet syntes, enligt vad departementschefen vidare yttrade, de i ärendet omförmälda domkyrkosysslomännens ställning vara sådan, att deras deltagande i biskopsval kunde anses lämpligt eller av behovet påkallat. Med hänsyn härtill gavs åt det inom justitiedepartementet utarbetade lagförslag i ämnet, som förelades 1898 års kyrkomöte och 1899 års riksdag samt, efter att hava vunnit deras godkännande, den 29 mars 1899 upphöjdes till lag, den avfattning, att till biskopsval skulle inom varje kontrakt kallas alla till kontraktet hörande kyrkoherdar, komministrar och kapellpredikanter ävensom, där någon sådan syssla stode ledig eller icke blivit tillträdd

av den därtill utnämnde, eller där innehavaren vore hindrad att sin valrätt utöva, den, som förestode sysslan, varjämte, om regementspastor vore boende inom kontraktet, han skulle kallas till valet. Denna affattning har bestämmelsen i ämnet sedermera bibehållit.

Fråga om ytterligare utvidgning av rätten för präster att deltaga i biskopsval har emellertid väckts genom en av kyrkomötet den 24 november 1909 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse, med hemställan att Kungl. Maj:t täcktes låta vidtaga sådana åtgärder att, med upphäivande av vad i gällande förordning om biskopsval vore stadgat beträffande rätt att i valet deltaga, dylik rätt måtte tillkomma en var till prästämbetets utövning berättigad prästman, som inom stiftet vore kyrkoskriven.

Denna framställning från kyrkomötet var grundad på en vid kyrkomötet avgiven motion, i vilken, liksom i förenämnda motion vid 1898 års riksdag, uttalades den meningen, att personlighetsprincipen, enligt vilken en röst skulle tillkomma varje till prästämbetets utövning berättigad och mogen prästman, vore mera beaktansvärd än gällande bestämmelser — för övrigt ej fullt genomförda — princip, att varje ordinarie befattning skulle vid valet representeras av en röst. I motionen anfördes vidare följande. Som en oegentlighet, att icke säga orättvisa, måste det betecknas, att samma präst under olika skeden av sin prästerliga verksamhet ena tiden ägde en valrätt, som han sedan, trots ökad tjänstålder och erfarenhet, kunde av ganska tillfälliga anledningar förlora. En ung präst, som kort efter sin prästvigning förordnades till vice pastor, bleve i och med detsamma röstberättigad; men om han efter åtskilliga års väl vitsordad tjänstgöring hugnades med en pastoratsadjunktur, en tjänst, som stode på gränsen till ordinarie, miste han den rätten. Säkert vore också, att yngre, obefordrade prästmän, som i regel kunde påräkna att komma i långvarig beröring med sin biskop, hade större intresse av ett biskopsval än de gamla, som redan eller inom kort tjänat ut. Då förordningen om allmänt kyrkomöte i sin 4 § åt alla inom distriktet kyrkoskrivna, till prästämbetets utövning berättigade prästmän inrymde rätt att deltaga i val av de prästerliga ombuden, syntes det vara synnerligen lämpligt, att förordningen om biskopsval bleve, för så vitt det anginge valrätten, bragt till överensstämmelse med kyrkomötesförordningens föreskrift i detta avseende.

För egen del erinrade kyrkomötet i skrivelsen om att 1908 års kyrkomöte i anledning av åtskilliga till syftet besläktade motioner, däribland tvenne avseende möjligheter för lekmanneaelementet inom kyrkan att göra sig gällande vid biskopsval, hos Kungl. Maj:t anhållit

om verkställande av utredning, om och i vilken form ett mera aktivt deltagande och ett förökad inflytande på det kyrkliga området i vissa hänseenden skulle kunna beredas åt kyrkans lekmannamedlemmar, och att vid sådan utredning särskilt måtte tagas i övervägande, huruvida icke nämnda syfte säkrast kunde vinnas genom en fullständigare tillämpning av synodalförfattningens grundsatser. Kyrkomötet förklarade sig anse, att jämväl den nu föreslagna utsträckningen av rätten att deltaga i val av biskop vore väl befogad. Den stämde också väl överens med den i vår tid i fråga om rösträtt såväl på det kyrkliga som på det borgerliga området alltmera erkända personlighetsprincipen. De nuvarande bestämmelserna om rösträtt vid biskopsval kunde ock, på sätt i motionen framhållits, leda till verkliga oegentligheter.

Över berörda kyrkomötesskrivelse hava utlåtanden inhämtats från domkapitlen, Stockholms stads konsistorium och hovkonsistoriet, som samtliga tillstyrkt en lagändring i fullständig eller huvudsaklig överensstämmelse med vad kyrkomötet föreslagit. Kalmar domkapitel har dock ifrågasatt, huruvida den nu föreslagna ändringen i förordningen om biskopsval vore av den betydelse, att den borde vidtagas utan sammanhang med nyssnämnda, av 1908 års kyrkomöte begärda utredning; och har domkapitlet hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes låta vidtaga åtgärder för att samtidigt revidera sagda förordning i båda de angivna riktningarna.

Det synes mig dock knappast kunna förordas, att frågan om rätt att deltaga i biskopsval skulle nu upptagas till behandling i hela den omfattning Kalmar domkapitel sålunda angivit. Vad lekmannaelementets deltagande beträffar, står frågan i denna del, såsom kyrkomötet framhållit, i nära sammanhang med tanken att söka inom svenska kyrkan åstadkomma en fullständigare tillämpning av synodalförfattningens grundsatser, och, oavsett huruvida tiden för denna tankes förverkligande kan anses vara inne, är det uppenbart, att den nu föreliggande frågan, ställd i detta sammanhang, skulle få alltför stor omfattning för att det skulle bli möjligt att framlägga något förslag i ämnet för det närmast sammanträdande kyrkomötet. Det torde därför vara klokare att nu begränsa sig till den mindre omfattande och enklare uppgiften att på lämpligt sätt utsträcka rättigheten för präster att deltaga i biskopsval.

I detta avseende finner även jag goda skäl tala för en lagändring i den av kyrkomötet anvisade riktningen. På samma gång jag därför är beredd att tillstyrka framläggande av ett lagförslag i huvudsaklig

överensstämmelse med kyrkomötets hemställan, anser jag emellertid, i likhet med vissa domkapitel, någon jämkning lämpligen böra vidtagas i det av kyrkomötet föreslagna stadgandet. Kalmar domkapitel har mot detta stadgandes avfattning anmärkt, att därav oförnekligen skulle kunna föranledas godtyckligheter och missbruk. Domkapitlet ville exempelvis erinra därom, att gamla prästmän, som avgått från ordinarie tjänst med emeritilöner men ännu vore berättigade till prästämbetets utövning, eller unga präster, som åtnjöte tjänstledighet för fortsatta studier, kunde låta kyrkoskriva sig i vilket stift som helst, där de tillfälligtvis bodde och hade sitt hemvist, och därigenom vid tid för biskopsval bereda sig rösträtt inom ledigt stift. Strängnäs domkapitel har funnit det villkor för deltagande i biskopsval lämpligen kunna uppställas, att vederbörande prästman skall ej blott vara kyrkoskriven inom stiftet utan ock där hava prästerlig tjänstgöring. Även Skara domkapitel har uttalat sig i samma riktning genom påpekande därav, att kyrkomötet icke med sin framställning avsett de blivande pensionerade prästmännen. I enlighet med den uppfattning, som tagit sig uttryck i de sålunda gjorda erinringarna, synes mig den nya bestämmelsen i ämnet böra erhålla den lydelsen, att till biskopsval skola inom varje kontrakt kallas alla, som innehava ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet och äro till ämbetsutövning behöriga, samt alla andra inom kontraktet kyrkoskrivna prästmän, som i stiftet hava prästerlig tjänstgöring. Såsom innehavare av ordinarie prästerliga tjänster skola enligt denna lydelse till valet kallas alla innehavare av ordinarie församlingstjänster inom kontraktet och dessutom sådana innehavare av de i 48 § 1 mom. av lagen angående tillsättning av prästerliga tjänster omförmälda befattningar vid krigsmakten, fängelse eller hospital, vilkas tjänstgöringsort är belägen inom kontraktet, under förutsättning endast att de äro behöriga till ämbetsutövning, men oavsett om de äro kyrkoskrivna inom kontraktet — vilket dock givetvis i de allra flesta fall är förhållandet — samt om de vid tillfället äro i tjänstgöring eller åtnjuta ledighet. För andra präster skall, förutom kyrkoskrivning inom kontraktet, erfordras, att de hava prästerlig tjänstgöring i stiftet. Härmed avses, att de lyda under vederbörande domkapitel eller konsistorium och vid tillfället äro i tjänstgöring såsom präster inom stiftet.»

Föredragande departementschefen uppläste härefter ett enligt nu angivna grunder inom justitiedepartementet utarbetat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar;

och hemställde departementschefen, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte inhämtas genom utdrag av protokollet.

I denna hemställan instämde statsrådets övriga ledamöter;

och täcktes Hans Maj:t Konungen till densamma lämna bifall.

Ur protokollet
N. Beite.

Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops-
och superintendentsval.**

Häriigenom förordnas, att 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval skall erhålla följande ändrade lydelse:

Till detta val kallar prostén i varje kontrakt eller, om han är av laga förfall hindrad, den i hans ställe är förordnad alla, som innehåva ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet och äro till ämbetsutövning behöriga, samt alla andra inom kontraktet kyrkoskrivna prästmän, som i stiftet hava prästerlig tjänstgöring.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen
den 20 september 1915.*

Närvarande:

Justitieråden	BERGMAN,
	SJÖGREN,
Regeringsrådet	PALMGREN,
Justitierådet	DYBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 september 1915, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsfiskalen Alvar Elis Rodhe.

Lagrådet fann förslaget icke föranleda annat yttrande, än att enär förslagets ordalag lämnade rum för den tolkning, att innehavare av ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet, som vore till ämbetsutövning behörig, skulle äga valrätt endast under förutsättning, att han vore kyrkoskriven inom kontraktet, det till förekommande av en dylik, enligt vad motiven utvisade, ej åsyftad tolkning borde vidtagas någon jämkning i stadgandets avfattning.

Ur protokollet
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 1 oktober 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
friherre BECK-FRUS,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot lagrådets genom utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden den 9 september 1915 inhämtade utlåtande över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

Sedan föredragande departementschefen anförde, att i anledning av vad lagrådet hemställt förslagets avfattning något jämkats i syfte att undvika sådan tolkning av detsamma, att innehavare av ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet skulle äga valrätt endast under förutsättning att han vore kyrkoskriven inom kontraktet, samt att därjämte en mindre redaktionell ändring i förslaget vidtagits, uppläste departementschefen lagförslaget i dess omarbetade skick och hemställde, att kyrkomötets yttrande över förslaget måtte jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till kyrkomötet avlåtas nådig skrivelse av den lydelse bilaga . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kyrkomötet med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval; given Stockholms slott den 1 oktober 1915.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkänner härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

Kungl. Maj:t förbliver kyrkomötet med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Berndt Hasselrot.

Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops-
och superintendentsval.**

Härigenom förordnas, att 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval skall erhålla följande ändrade lydelse:

Till detta val kallar prostén i varje kontrakt eller, om han är av laga förfall hindrad, den i hans ställe är förordnad alla, som innehava ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet och äro till prästämbetets utövning behöriga, så ock de prästmän, som, utan att innehava ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet, äro därstädes kyrkoskrivna och i stiftet hava prästerlig tjänstgöring.

Till Konungen.

Uti underdånig skrivelse den 24 november 1909 hemställde kyrkomötet, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta vidtaga sådana åtgärder, att, med upphävande av vad i gällande förordning om biskopsval vore stadgat beträffande rätt att i valet delta, dylik rätt måtte tillkomma envar till prästämbetets utövning berättigad prästman, som inom stiftet vore kyrkoskriven.

Sedan över denna skrivelse inhämtats utlåtanden från domkapitlen, Stockholms stads konsistorium och hovkonsistorium, har Eders Kungl. Maj:t i nådig skrivelse till kyrkomötet den 1 oktober 1915, nr 8, förklarat sig vilja, jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen, inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkände följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

Härigenom förordnas, att 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval skall erhålla följande ändrade lydelse:

Till detta val kallar prostén i varje kontrakt eller, om han är av laga förfall hindrad, den i hans ställe är förordnad alla, som innehava ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet och äro till prästämbetets utövning behöriga, så ock de prästmän, som, utan att innehava ordinarie prästerlig tjänst inom kontraktet, äro därstädes kyrkoskrivna och i stiftet hava prästerlig tjänstgöring.

Såsom av Eders Kungl. Maj:ts förslag framgår, har Eders Kungl. Maj:t åt rätten att delta i biskopsval givit en snävare omfattning än kyrkomötet i sin skrivelse avsåg. Anledningen härtill synes huvudsakligen vara att söka i åtskilliga anmärkningar, som från vissa domkapitels

sida riktats mot kyrkomötets förslag, att dylik rätt skulle tillkomma envar till prästämbetets utövning berättigad prästman, som inom stiftet vore kyrkoskriven.

Kyrkomötet har emellertid vid granskning av dessa anmärkningar funnit desamma icke hava den betydelse, att på grund därav vissa grupper av prästmän borde uteslutas från deltagande i biskopsval. Domkapitlets i Kalmar erinran, att prästmän, som av angivna skäl icke för tillfället vore i prästerlig tjänstgöring, skulle kunna låta kyrkoskriva sig i vilket stift som helst, där de tillfälligtvis bodde och hade sitt hemvist, och därigenom vid tid för biskopsval bereda sig rösträtt inom ledigt stift, synes kyrkomötet knappast hava någon praktisk betydelse, då väl ytterst sällan någon prästman kan tänkas blott för att få deltaga i ett biskopsval underkasta sig den procedur, som erfordras för ombyte av kyrkoskrivningsort. Vad angår det från två håll uppställda villkoret för deltagande i biskopsval, att prästman då skulle hava prästerlig tjänstgöring inom stiftet, finner kyrkomötet detta villkor innebära en orättvisa mot många prästmän. Enligt kyrkomötets förmenande gives intet bärande skäl, varför icke t. ex. läroverks- och seminarielärare, vilka äro till prästämbetets utövning behöriga, skulle, även om de icke för tillfället äro i dylik utövning, tillåtas deltaga i val av biskop, vilkens verksamhet ju även omfattar inseende över dessa lärares utövning av sina tjänstbefattningar. Likaledes synes det hårt, att en obefordrad prästman, som för tillfället icke är missiverad, på sådan grund skulle förlora den rätt att deltaga i dylikt val, som han kanske kort förut ägt och kort efter skulle åter förvärva. För övrigt torde delade meningar kunna i vissa fall uppstå, huruvida en prästman vid en viss tidpunkt är i prästerlig tjänstgöring eller icke, t. ex. då han, under en längre tids förordnande att förestå prästerlig befattning, för en kortare tidsperiod erhåller ledighet för någon sin angelägenhet.

Det har även anmärkts, att genom ett bifall till kyrkomötets framställning rösträtt skulle tillkomma även pensionerade prästmän. Denna fråga var icke aktuell vid den tid, då kyrkomötet avlät sin skrivelse, och kyrkomötet saknade således tillfälle att ingå i prövning av densamma. Kyrkomötet finner för sin del icke något motbjudande i att låta dessa erfarna män, vilka efter väl avslutat livsverk åtnjuta pension, deltaga i val av biskop. Frågan torde för övrigt i denna del hava mycket liten räckvidd, då väl antalet pensionerade prästmän aldrig torde bliva synnerligen stort.

Kyrkomötet har på grund härav kommit till den uppfattningen, att rösträtt vid biskopsval bör tillkomma varje till prästämbetets utövning

behörig prästman inom det kontrakt, där han är kyrkoskriven. Kyrkomötet får därför anmäla, att kyrkomötet, med förklarande att Eders Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval icke kunnat av kyrkomötet i oförändrat skick godkännas, för sin del antagit följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

Härigenom förordnas, att 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval skall erhålla följande ändrade lydelse:

Till detta val kallar prostén i varje kontrakt eller, om han är av laga förfall hindrad, den i hans ställe är förordnad, alla inom kontraktet kyrkoskrivna, till prästämbetets utövning behöriga prästmän.

Stockholm den 22 oktober 1915.

Underdånigst

På kyrkomötets vägnar:

NATHAN SÖDERBLOM.

A. v. Krusenstjerna.

Kyrkomötet, i anledning av Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kyrkomötet med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

(Kyrkolagsutskottets betänkande nr 1.)

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 3 december 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot anmälde efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet, att sedan Kungl. Maj:t genom skrivelse den 1 oktober 1915 förelagt kyrkomötet ett vid skrivelsen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval, kyrkomötet i skrivelse den 22 oktober 1915 tillkännagivit, att kyrkomötet, som icke kunnat i oförändrat skick godkänna nämnda lagförslag, för sin del antagit förslag till lag i ämnet av den lydelse i kyrkomötets skrivelse angåves.

Föredragande departementschefen redogjorde härefter för innehållet i kyrkomötets skrivelse samt anförde, att han visserligen icke kände sig övertygad om lämpligheten av den ändring, som kyrkomötet vidtagit i

det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, men att han dock icke funne tillräckliga skäl föreligga att av sådan anledning låta frågan förfalla; och hemställde departementschefen, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande måtte genom utdrag av detta protokoll inhämtas över det av kyrkomötet för dess del antagna lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

N. Beite.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen
den 10 januari 1916.*

Närvarande:

Justitieråden	BERGMAN, SJÖGREN,
Regeringsrådet	PALMGREN.
Justitierådet	DYBERG.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 oktober 1915 hade kyrkomötet tillkännagivit, att — sedan Kungl. Maj:t genom skrivelse den 1 oktober 1915 förelagt kyrkomötet ett vid skrivelsen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval — kyrkomötet, som icke kunnat godkänna nämnda lagförslag i oförändrat skick, för sin del antagit förslag till lag i ämnet av den lydelse i kyrkomötets skrivelse angåves.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 3 december 1915, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över det av kyrkomötet för dess del antagna lagförslag.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av assessorn Alvar Elis Rodhe.

Justitieråden *Bergman* och *Sjögren* samt regeringsrådet *Palmgren* funno visserligen de av kyrkomötet gjorda avvikelserna från det av Kungl. Maj:t för kyrkomötet framlagda förslaget vara mindre lämpliga men ansågo sig likväl icke av sådan anledning böra avstyrka det av kyrkomötet antagna förslaget.

Justitierådet *Dyberg* lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fre-
dagen den 14 januari 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot anmälde efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet lagrådets genom utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden den 3 december 1915 inhämtade utlåtande över ett av kyrkomötet antaget förslag till lag om ändrad lydelse av 3 mom. i förordningen den 30 maj 1759 om biskops- och superintendentsval.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll hemställde föredragande departementschefen, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml. 18 häft. (Nr 22.)

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Ölander.
